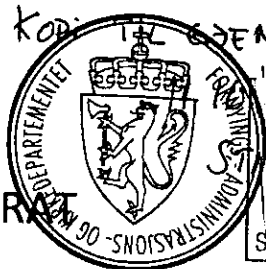


Kopi til KUD
14.09.2012
T.B.

22. juli-kommisjonen

~~BEGRENS~~
Det elektroniske dokumentet er signert med en digital signatur.
Kopi til KUD



INTERVJUREFERAT

AVGRADERT
Dato: 18.10.12 Sign: UK

Tid	Onsdag 30. mai 2012 kl 13:30
Sted	Akersgata 51, Oslo
Intervju av	Ingelin Killengreen, departementsråd i Fornyings- administrasjons- og kirkedepartementet (FAD)
Intervjuere	22. juli-kommisjonen: Aleksandra Bech Gjørvi, Stefan Gerkman, Laila Bokhari, Ragnar Auglend, Torgeir Hagen, Guri Hjeltnes, Einar Enger og Karin Straume 22. juli-kommisjonens sekretariat: Bjørn Otto Sverdrup, Tor Erik Heggøy og Ida Skirstad Pollen
Andre til stede	Espen Erdal, PwC (lydopptak og referat)

Formelle forhold: Killengreen var i forkant av intervjuet gitt skriftlig underretning om bakgrunnen for at kommisjonen ønsker hennes forklaring, og de rettslige og praktiske rammer for intervjuet.

Killengreen ble gjort kjent med muligheten til å la seg bistå av en rådgiver, tillitsmann eller annen person.

Killengreen er videre gjort kjent med plikten arbeidsgiver har pålagt henne om å forklare seg for kommisjonen, og at det er forbundet med straffeansvar å forklare seg bevisst uriktig.

Killengreen ble gjort kjent med innholdet i selvinkrimineringsvernet ved at vedlagte notat ble lest opp, og at dette vernet, etter kommisjonens syn, i utgangspunktet ikke kommer til anvendelse ved denne forklaringen.

Killengreen ble videre gjort kjent med at det ble tatt lydopptak, som ville bli lagret, og at det ville bli utarbeidet referat for signering som også ville bli lagret.

Killengreen ble gjort kjent med at referatet vil kunne bli gjort tilgjengelig for andre enn kommisjonen, for eksempel dersom hensynet til sakens opplysning, ivaretagelse av partsrettigheter eller oppfyllelse av lovpålagte krav gjør dette nødvendig. Hun ble gjort kjent med at kommisjonen er bundet av offentleglovas regler om innsyn i dokumenter. Hun ble også gjort kjent med at opplysninger fra referatet ville kunne bli brukt i kommisjonens rapport.

Killengreen ble gjort kjent med sine rettigheter til å kreve innsyn etter pol § 18 og retting etter pol §§ 27 og 28.

Hun samtykket i å la seg intervjuet på ovennevnte forutsetninger.

1
UK

Innledning

Killengreen ble i februar 2011 utnevnt til departementsråd i Fornyings- administrasjons- og kirkedepartementet (FAD). Hun fratrådte som politidirektør 1. mars 2011 og tiltrådte som departementsråd 1. juni 2011. Hun var fra 2000 til 2011 politidirektør i Politidirektoratet (POD) og har tidligere vært ekspedisjonssjef (1988–1993) og departementsråd (1994) i Justisdepartementet (JD), samt politimester i Oslo (1994–2000).

Intervjuer innledet med å vise til at kommisjonen var kjent med at Killengreen etter 22. juli 2011 hadde gjort en viktig jobb og tatt et sterkt ansvar når det gjaldt kontinuitet i statsforvaltningen, men at intervjuets fokus ville være rettet mot andre temaer. Killengreen så heller ikke behov for å redegjøre nærmere for dette arbeidet, annet enn å vise til at FAD hadde "tatt ballen" i noe større grad enn man nok hadde tenkt seg før situasjonen var et faktum.

Hun bemerket ellers at departementene bevisst arbeider med et eksplisitt ministeransvar og det som følger med det. Når situasjonen var så klar og tydelig som den var etter terrorangrepet, falt det naturlig "å ta ballen" og samordne, og departementene innrettet seg på det i mye større utstrekning enn de gjør i den daglige virksomhet og det som er det normale i vårt politiske system.

Arbeidet med rapporten "sikkert regjeringskvartal" fra 2004

Killengreens rolle i prosjektet

Hennes rolle i prosjektet startet med at Statsministerens kontor (SMK) tok et initiativ og innkalte til et møte der blant andre forsvarssjefen var til stede. Hun husker ikke hvem andre som var der, men mener at hun selv hadde med Oddbjørn Mjølhus, sjef for Beredskapsseksjonen i POD. I forbindelse med møtet fikk de et oppdrag hvor de skulle gå gjennom regjeringens sikkerhet i ganske vid forstand; sikkerheten både knyttet til systemer, departementskontorene og også oppdatere personsikkerheten knyttet til regjeringsmedlemmene.

De nedsatte meget raskt et prosjekt hos POD i samarbeid med Forsvarssjefen. Det var etter hvert svært mye som tilfalt POD, fordi Forsvarssjefens ansvar i denne forbindelse i stor utstrekning, slik Killengreen oppfattet det, var knyttet til Forsvarsbygg med mer, med bistand inn og ekspertise på en rekke områder innenfor det. Hovedprosjektet, sikring rundt regjeringskvartalet, som er temaet for denne delen av intervjuet, var ett blant flere prosjektet de jobbet videre med. Dette prosjektet var det POD som hadde ansvaret for.

Killengreen møtte i Referansegruppe 1. I tillegg fikk hun med jevne mellomrom oppdateringer fra prosjektgruppen. Spesielle problemstillinger kom opp med jevne mellomrom. Sentrale, innhentede dokumenter ble gjennomgått, og før prosjektet avga presentasjoner hadde Killengreen en gjennomgang med prosjektmedarbeiderne med kvalitetssikring og diskusjoner. Hun fulgte dermed prosjektet fra sidelinjen hele tiden, men var ikke inne i selve prosjektledelsen. Hun ble involvert underveis, dels for kvalitetssikring og dels for å se om de var "på riktig spor".

Killengreen peker på en ting som litt spesielt; at POD i dette prosjektet forholdt seg til SMK. Det var et godt stykke ut i arbeidet at JD ble kjent med saken, noe som skjedde i forbindelse med en avrapportering. Hun mener det var assisterende departementsråd Hans Olav Østgaard som møtte for JD og fikk oppdatering. Killengreen nevner dette spesielt fordi hun registrerte at JD var åpenbart irritert over at Politidirektøren hadde fått et oppdrag direkte fra SMK med beskjed om at oppdraget ikke skulle omtales. Hun husker ikke hvor lang tid det tok før JD ble orientert, og legger til at hun ikke vet noe om hvorvidt det hadde vært kontakt mellom SMK og JD i den mellomliggende perioden. Beskjeden fra SMK hadde vært at dette var et oppdrag som var levert til forsvarssjefen og politidirektøren, og at det skulle behandles slik at det bare var de to som skulle kjenne til det. Prosjektet skulle være under styring av Killengreen internt i POD og tilsvarende på forsvarssiden. Hun legger til at det var i startfasen det var slik, og at prosjektet utviklet seg etter hvert og det ble behov for å involvere JD. JD ble dermed etter hvert med i referansegruppen. POD avleverte innstillingen med de forslagene som var der, innenfor det enkeltstående prosjektet.

Med henvisning til den omfattende tiltakslisten i prosjektet, hvor det ikke fremgår noen frist eller tidsangivelse for gjennomføringen, ble Killengreen spurt om hun selv hadde noen oppfatning av tidsrammer. Hun svarte at hun hadde det i den forstand at POD kom med en omfattende rapport med en rekke tiltak. De var da ikke kommet så langt at det for PODs vedkommende var mulig å gi tidsfrister, fordi de ikke visste hvor lang tid ting tok. De la til grunn at forslagene de kom med på vanlig måte måtte vurderes av henholdsvis JD som PODs overordnede og objekteier for regjeringskontorene, og at det da var opp til dem å "ta ballen videre". PODs utgangspunkt var at det til grunn for prosjektet var en innhentet trusselvurdering og i tillegg at det gjaldt et forslag som ikke innebar ivaretagelse av en akutt situasjon, men et beredskapstiltak i lys av forventet trusselsituasjon. PODs forutsetning og slik de ga uttrykk for det da, var at dette burde følges opp fortløpende. Det var imidlertid ikke noen akutt situasjon som tilsa at det måtte gjøres umiddelbart og da ved iverksettelse av kompenserende tiltak, fordi det bygningsmessige og det som gjaldt det trafikale nødvendigvis måtte ta tid.

Intervjuer viste til at PSTs vurdering blant annet pekte på muligheter for at bombebil kunne komme uten forvarsel, og at det sånn sett ikke dreier seg utelukkende om omstendigheter som gradvis bygger seg opp. Killengreen bekreftet at det for så vidt er riktig, men viste til at PSTs trusselvurdering var lav. Det forelå ingen indikasjoner på at den ikke var lav og derfor inneholdt den ikke anbefalinger som ville vært nødvendige dersom man skulle foreta rask og permanent sikring mot eventuelle bombebiler uten forvarsel. Det var heller ikke noen endringer i trusselvurderingen, og den fortløpende trusselsituasjonen tilsa ikke endringer verken når det gjaldt bygninger, regjeringens sikkerhet eller enkeltpersoner i regjeringen. Det betydde at man ikke hadde en foranledning til å iverksette strakstiltak. Hvis det hadde vært aktuelt, ville det i så fall skjedd ved at POD hadde tatt kontakt med Oslo politidistrikt, som var de som måtte iverksette eventuelle kompenserende tiltak.

Delrapporten

Intervjuer viste til en delrapport om fysiske og tekniske sikringstiltak som anbefalte permanent stengning både av Akersgata, Grubbegata og gatene utenfor UD, mens hovedrapporten konkluderte noe annerledes. På spørsmål om Killengreen kunne redegjøre for diskusjonene omkring dette og årsaken til endringene i hovedrapporten, svarte hun at hun selv og POD mente at det var mest ønskelig at både Grubbegata og Akersgata ble stengt. På den andre siden var det åpenbart at Grubbegata var mer sårbar enn Akersgata. Bygningene lå tett innpå, ikke minst tett på SMK, mens det var større avstand mot Akersgata. POD foretok

en helhetsvurdering av hva som var nødvendig å gjøre med utgangspunkt i trusselvurderingen som forelå der og da, og hun husker at de konkluderte med at slik det var på det tidspunktet kunne de ikke se at grunnlaget for en permanent stengning av Akersgata var like sterkt som for Grubbegata. Med det som utgangspunkt tilrådte de pullerter i Akersgata, men slik at hvis situasjonen skulle endre seg så kunne disse settes opp permanent.

POD gjorde også i etterkant vurderinger knyttet til Akersgata. Disse var primært knyttet til at det ble svært vanskelig å få gjennomført stengningene. De møtte ganske kraftig motstand, og motstanden gikk primært på Grubbegata. Killengreen husker at Aftenposten hadde en leder som nærmest latterliggjorde henne som en hysteriker i forhold til dette med Grubbegata. POD slet også med Oslo kommune, noe som gjorde at det bygde seg opp et inntrykk av at "vi får krysse fingrene og håpe vi klarer å få stengt Grubbegata, -Akersgata kan vi bare gi opp". De gjorde en ekstra vurdering av om det forelå en trussel som tilsa at man burde stenge Akersgata permanent, og konkluderte med at det var tilstrekkelig med pullerter som kunne stenge av gaten dersom trusselsituasjonen tilsa det.

På nærmere spørsmål om i hvilken grad det var høy trussel eller høy sårbarhet som lå til grunn for det prosjektet kom frem til med henblikk på stengning, svarte Killengreen at "alt", både innkjøringen til- og fra høyblokka, SMK, Statsministerens transport til- og fra, VIP-inngang, Justisministerens kontor, og statsbesøk, gikk via Grubbegata. Denne innkjøringen var svært mye mer sårbar enn forholdet var ut mot Akersgata. Det var dermed stor forskjell på de to i sårbarhetsvurdering. Killengreen uttalte at hun nok likevel sterkere mente man burde stenge også Akersgata enn det hennes fagfolk gjorde. Hennes fagfolk pekte på at det egentlig ikke var godt nok grunnlag for stengning av Akersgata, fordi det er så stor forskjell på Akersgata og Grubbegata. Killengreen var helt enig med sine fagfolk i at det var en stor forskjell. Trusselnivået tilsa ikke en permanent stenging av Akersgata, og det ville dermed være en svært dramatisk beslutning å stenge den.

På spørsmål om ikke innstilling om stengning må være knyttet til at det var spesielt skjermingsverdig, siden det ikke var konkludert med et høyt trusselnivå, svarte Killengreen at det ikke nødvendigvis må være slik. Hun viser til at det alltid vil være mer skjermingsverdig relatert til nærheten til SMK og JD, herunder Statsministerens kontor, og at det dermed er Grubbegata som er det akutt skjermingsverdige. I tillegg kommer dette med VIP-transportene til og fra, som har med personsikringen og posisjonsrisikoen å gjøre. Dette medfører dermed et høyere trusselnivå, men ikke så høyt at det selvstendig krever sperring av Akersgata. Heller ikke var trusselnivået så høyt at det var grunnlag for politiet å iverksette akutttiltak. PODs konklusjon var basert på grunnvurderingen av hvordan det burde være permanent. Dersom trusselvurderingen hadde endret seg slik at det ble nødvendig å iverksette akutttiltak underveis i prosjektet, ville POD ha sørget for at politiet iverksatte slike. Slik endring av trusselvurderingen skjedde ikke, forklarer Killengreen.

Gjennomføring og tiltak; "sikkert regjeringskvartal"

På spørsmål om Killengreens kjennskap til- og syn på at gjennomføringen av tiltakene tok lang tid, svarte hun at POD forutsatte at gjennomføringen skulle skje raskt. De hadde imidlertid, slik de skulle, gitt "ballen" videre til oppdragsgiver (SMK) og samtidig, etter det hun husker, sendt kopi til JD. Killengreen er kjent med at deler av rapporten kom til FAD. Det hun fikk vite, var at SMK hadde gitt "ballen" videre til FAD med beskjed om at de skulle gjennomføre tiltakene. "Vi fulgte dem for så vidt fra sidelinjen, og hadde en dialog

med SMK på at dette tok tid. Jeg hadde også dialog i den forstand at SMK ved et par anledninger ba om bistand, og jeg møtte i Byutviklingskomiteen i Oslo kommune for å presse på at dette ble gjennomført raskere, fordi det tok altfor lang tid”, forklarte Killengreen.

Intervjuer viste til informasjon om at Killengreen var på en deputasjon i Byutviklingskomiteen i Oslo kommune i oktober 2007. På spørsmål om hvem som tok initiativ til møtet, og hvem som deltok, svarte Killengreen at det var SMK som ba om at hun skulle stille. Det skjedde med utgangspunkt i at de mente at det var riktig at politidirektøren stilte, ikke ”bare” departementet. ”Vi oppfattet det dit hen at det var vanskelig å nå frem, og at de ønsket en uniform eller to ned der med beskjed om at dette måtte gjennomføres”, sa hun om dette. Killengreen stilte på møtet sammen med Oddbjørn Mjølhus. De fikk en meget ”lunken” mottakelse. Hun møtte en komité hvor lederen kom altfor sent og bare så vidt var innom, og hvor ett av medlemmene medbrakte en 14-årig sønn. Killengreen og Mjølhus ga uttrykk for at det ikke var hensiktsmessig å snakke om denne typen problemstillinger med en tenåring til stede, men uten å få gehør for det. Killengreen og Mjølhus ga i møtet overordnede beskrivelser av relevante forhold og vurderinger og benyttet presentasjonsplansjer som i forkant var nøye vurdert med henblikk på at de ikke skulle overskride grensen for hva de kunne informere om. ”Vi fremholdt med meget stor styrke at dette nå måtte gå i orden”, forklarte Killengreen med henvisning til fremdriften når det gjaldt gjennomføringen av tiltakene. Hun rapporterte etter møtet tilbake til SMK.

Killengreen ble spurt om en samtale eller møte hun skal ha hatt med byråd Agerbak-Jensen. Hun bekreftet at de hadde hatt en samtale og forklarte at Agerbak-Jensen utviste større forståelse for problemstillingen.

På spørsmål om et møte med ordføreren i januar 2008, forklarte Killengreen at ordføreren i møtet hadde stor forståelse for problemstillingen. Hun oppfattet det dit hen at han skulle gjøre sitt beste for å få dette igjennom, men at det var en del politiske utfordringer. Det var ikke vanskelig å forklare ordføreren at dette var nødvendig, og han skjønnte med en gang at her måtte noe gjøres med hensyn til fortgang i saken. Han skjønnte hvilket ansvar Oslo kommune hadde og han skjønnte at han måtte bidra til en løsning. Det var heller ikke snakk om å gi ut gradert informasjon til han, men Killengreen understreket sterkt at det gjaldt regjeringsmedlemmer med posisjonsrisiko, at det gjaldt SMK, og at det var sikkerhetsutfordringer knyttet til dette. ”Det var egentlig ikke nødvendig å si noe mer enn det, han skjønnte poenget”.

På spørsmål om muligheten for å skilte med ”stopp forbudt” ble vurdert, svarte hun at det ikke forelå noen endring i trusselvurderingen som tilsa noe slikt. POD kjente imidlertid ikke til om det var noen direkte kontakt mellom PST og Oslo politidistrikt om disse spørsmålene. Det som fra PODs side ble sterkt understreket, var at i påvente av at Grubbegata ble stengt, måtte man tenke ut kompenserende tiltak for å ivareta sikkerheten. På spørsmål fra intervjuer om hva hun da tenkte på, svarte hun for eksempel bruk av stående vaktmannskaper ved spesielle situasjoner og anledninger, og også praktiseringen av parkering til- og fra, og den typen kontroll rundt området.

POD ga i denne sammenhengen klare råd for at dette burde iverksettes. Det var imidlertid objekteieren som hadde ansvaret for iverksettelsen. POD ”pushet” både på dem og på JD. POD skrev i den sammenheng også et brev til JD hvor de sa at ”dette ikke var bra”. Brevet kom imidlertid aldri til FAD, som var de som var adressat for PODs bekymring. Politiet kan ikke ta ansvaret som objekteier har, men kan gripe inn i akutte

situasjoner dersom det er fare for liv og helse og dersom objekteier ikke kan eller vil håndtere situasjonen, forklarte Killengreen. En slik situasjon oppsto ikke i denne saken.

På spørsmål om hvilke forventninger Killengreen selv hadde, på tidspunktet for avleveringen av rapporten, til hvor lang tid gjennomføringen ville ta, viste hun til at det er et spørsmål det er vanskelig å gi et presist svar på. Dette var alt fra små detaljer med endringer av dørlåser, bæring av id-skilt når man gikk inne, foliering av vinduer osv. Når det gjelder foliering av vinduer, hadde POD forventet at dette arbeidet skulle påbegynnes umiddelbart. Det var flere nivåer på foliering, og dette endret seg underveis fordi trusselsituasjonen endret seg, hvilket medførte at man endret både type foliering og utvidet folieringen ut over det som var de opprinnelige arealene som skulle folieres. Killengreen husker at de reagerte sterkt på at det ikke i tilstrekkelig grad var foliering i 1. etasje i høyblokken, og at det også ble påpekt i statusrapporten fra POD i mai 2010.

Når det gjaldt Grubbegata, medgir Killengreen at hun ikke var klar over hvor lang tid en slik kommunal reguleringsplan ville ta. "I min naivitet trodde nok jeg at det var en statlig reguleringsplan som bare gikk rett gjennom". POD hadde forventet at det skulle ta atskillig kortere tid. "Det var egentlig for oss ganske sjokkerende at det kunne ta så lang tid, men det var også en veldig mangel på forståelse. Det var ikke veldig stort engasjement rundt det. SMK tok det veldig alvorlig, men ut over det var det manglende forståelse for det", fortalte hun.

Killengreen ble spurt om det, når det gjelder eventuelle tiltak fra politiets side, hadde stilt seg annerledes dersom sikkerhetslovens objektsikringsforskrift var trådt i kraft og dersom FAD hadde utpekt dette som et skjermingsverdig objekt i henhold til sikkerhetslovens kriterier. Hun svarte at det er et vanskelig juridisk spørsmål. Hvis man snakker om sikkerhet knyttet til dokumenter, systemer, internsikkerhet og lignende, så har det enkelte departement et selvstendig ansvar for å sørge for å ha nødvendige sikkerhetssystemer og rutiner knyttet til det. Det er Nasjonal sikkerhetsmyndighet (NSM) som skal føre tilsyn med at det er i orden. Så lenge politiet ikke fikk varsel fra NSM om at dette ikke var håndtert på en tilfredsstillende måte, var det ikke grunnlag for at politiet på sin side skulle iverksette høyere sikkerhetstiltak på utsiden med grunnlag i utilstrekkelige sikkerhetstiltak på innsiden.

Intervjuer viste til at det i dag av sikkerhetslovens objektsikringskapittel fremgår at departementene skal peke ut de objektene i sin sektor som er skjermingsverdige i ulike grader ut fra blant annet at tap kan føre til ubotelig skade på nasjonale interesser. Killengreen sa at det ville være en foranledning til tiltak fra politiets side hvis et departement hadde definert ett av sine objekter som skjermingsverdig og NSM etter tilsyn melde til politiet at dette ikke var godt nok sikret. Det at det enkelte departement hadde definert noe skjermingsverdig for seg, og ikke meldt tilbake at det var behov for en ytterligere sikring, gjør ikke at politiet på eget initiativ skulle iverksatt tiltak.

Intervjuer viste til at FAD i 2005 kontaktet politiet i Oslo og ba om midlertidig skilting i Grubbegata. Killengreen påpekte at det hun hadde kommentert var skjermingsverdig informasjon etter sikkerhetsloven. Hun mener henvendelsen fra FAD med anmodning om skilting med grunnlag i et skjermingsverdig objekt, var "helt grei i form av at det var noe man ønsket å gjøre i påvente av at noe skjedde. Og så hjelper politiet hvis de mener at det er grunnlag for det".

Statusrapporten fra POD i mai 2010

På spørsmål om hvem som ba POD om å foreta gjennomgangen, svarte Killengreen at POD så vidt hun husker hadde jevnlig dialog med SMK. Dialogen foregikk i stor utstrekning mellom Oddbjørn Mjølhus og Henning Henriksen, som den gangen var avdelingsdirektør ved SMK. Der var det gjensidig bekymring med hensyn til oppfølgingen, som begge parter syntes gikk alt for sent, en bekymring som også ble formidlet til Killengreen i referats form. Hun kan ikke erindre hvordan JD kom inn i problemstillingen, og hun har ikke hatt tilgang til dokumenter for å kunne sjekke om det i utgangspunktet var noe skriftlig til- og fra JD. POD påtok seg etter avtale med i alle fall SMK å foreta en gjennomgang og oppdatering av situasjonen. I statusrapporten ga POD uttrykk for bekymring for dårlig fremdrift fra FADs side. Rapporten inneholdt en liste over de ulike tiltakene, status på disse, og hva som ikke var gjennomført.

POD leverte statusrapporten til JD for at de skulle ta det videre med FAD. Killengreen tror ikke bekymringen ledet til noen konkret oppfølging, for da hun sjekket oppfølgingen etter at hun tiltrådte sin nye stilling i FAD 1. juni, oppdaget hun at FAD aldri hadde mottatt statusrapporten fra POD. Man kjente ikke til rapporten og hadde aldri fått den oversendt fra JD. Killengreen drøftet sine bekymringer med statsråden; ikke spesifikt statusrapporten, men at det var flere ting som sto igjen, herunder Grubbegaten, heldekkede inngangssperrer, vaktcentralen og annet som hun registrerte som mangelfullt. Statsråden ba henne følge forholdene opp videre. 22. juli kom imidlertid før arbeidet hadde kommet ordentlig i gang.

Læringspunkter

Etter Killengreens oppfatning var det ikke en klar nok forståelse i FAD for den rollen de hadde og den plikt de hadde til oppfølging. Det var heller ikke klare linjer mellom hva det enkelte departement hadde ansvaret for og hva FAD hadde ansvaret for. Hun understreker at hun selv overhodet ikke var i tvil om hvilket ansvar de hadde. Hun hadde en annen forståelse enn hennes departement hadde. De oppfattet at man hadde et koordinerende ansvar begrenset til oppfølgingen av rapporten til POD, mens ansvaret etter Killengreens oppfatning følger direkte av departementets ansvarsområde. Hun mener det ikke er noen tvil om at FAD hadde ansvaret for sikkerheten i departementskontorene, både den fysiske sikkerheten og fellesområdene/fellestjenestene. Hun viser i den sammenheng til at det også foreligger et brev fra SMK som klart definerer dette.

Departementenes servicesenter, som har fellesvakttjenesten, hører inn under FAD. Statsbygg som har de fysiske sikringene, hører inn under FAD, og FAD er et koordineringsdepartement. I kraft av det hadde FAD et selvstendig sikkerhetsansvar som det etter Killengreens oppfatning ikke var noen tvil om. Killengreens forgjenger hadde imidlertid en annen beskrivelse av dette. Mens Killengreen mente at dette er en del av koordineringsansvaret, mente hennes forgjenger at man hadde et koordineringsansvar gitt fra SMK. Det at ting tok tid kan etter Killengreens oppfatning ha en viss sammenheng med det. Killengreen understreker imidlertid at den som den gang hadde ansvaret for dette i FAD, Christian Fredrik Horst, har jobbet samvittighetsfullt med dette, fulgt opp tett hele tiden og "gjort det han skulle gjøre". Han manglet imidlertid tilstrekkelig backing i eget departement, slik hun oppfattet det.

På spørsmål om rollefordelingen mellom SMK og JD etter Killengreens oppfatning har betydning i denne sammenheng, svarte hun at det hun konstaterer er at SMK "tok en ball som det egentlig er litt overraskende at de tok", fordi JD har, og hadde også den gang, et selvstendig sikkerhets- og beredskapsansvar som overordnet både for politiet og Direktoratet for sivil beredskap (DSB), i tillegg til at også NSM rapporterer til JD innenfor sivil sektor. På tross av dette var det SMK som tok ansvaret. SMK er

riktignok over de andre departementene, men

Norge har ministerstyre og ansvaret er derfor tillagt den enkelte statsråd og det enkelte departement.

På spørsmål om det kan ha ført til at JD "lente seg noe tilbake" og at FAD oppfattet at det var SMK som skulle ha rapporteringen, svarte Killengreen at hun er sikker på at FAD opplevde at SMK var oppdragsgiver. "Hva det eventuelt gjorde med JD kan jeg ikke si noe om, og jeg vet heller ikke hvilken kontakt det var mellom SMK og JD i denne saken eller generelt sett når det gjaldt departementenes sikkerhet", forklarte hun.

På spørsmål om SMKs rolle ble endret i løpet av prosjektet, svarte Killengreen at denne ikke endret seg gjennom prosjektet, men at hun oppfattet at SMK "levrte ballen videre" til FAD og JD da oppfølgingen og iverksettelsen kom.

Som politidirektør hadde Killengreen rutinemessig oppdatering av regjeringen om sikkerhetsspørsmål og lignende, og angjeldende spørsmål ble i den sammenheng tatt opp. Det var en gjensidig bekymring knyttet til manglende oppfølging. Hun delte ikke sin bekymring med regjeringen, men med Nina Frisak. Når det gjelder JD, delte hun sin bekymring i den forstand at hun overfor Hans Olav Østgaard ga uttrykk for at dette tok alt for lang tid. Hennes oversendelse av rapporten var foranlediget av samtaler med Østgaard med kunnskap om blant annet politidirektørens bekymring for tidsbruken.

På spørsmål om Killengreen vet noe om hvorfor ikke JD tok det videre, svarte hun at "det er helt ubegripelig, jeg kan den dag i dag ikke skjønne det, og jeg har antatt som en selvfølge at dette hadde gått videre til FAD for rask oppfølging". Etter at hun tiltrådte som departementsråd i FAD har hun gjennomgått journaler og gjennomført andre undersøkelser uten å finne indikasjoner på at FAD har mottatt statusrapporten.

På spørsmål om mangel på objektsikringsforskrift kan ha hatt betydning for forløpet, svarte Killengreen at hun "egentlig ikke er så sikker på det". Hun tror heller at det kan ha dreid seg om manglende forståelse for problemstillingen. "Man syns ikke det var så viktig", sier hun, og utdypet med at hun opplevde at

departementet hadde et annet fokus. Så langt hun vet, var det ikke noen begrunnelse for hvorfor man ikke anså dette som viktig. "De hadde en annen prioritering, en annen forståelse. Sikkerhetsspørsmål var ikke interessant. Man måtte ha det fordi man var overordnet Departementenes servicesenter og Statsbygg", forklarte hun.

Som eksempel nevnte Killengreen at hun, da hun kom til departementet, oppdaget at

enkelte sikkerhetstiltak ikke var fulgt opp fordi man ikke anså dem relevante. Killengreen tror det var manglende forståelse for problemstillingene.

Da Killengreen ble rekruttert som departementsråd, ba statsråden spesielt om å få en som hadde greie på sikkerhet, for derved å styrke arbeidet på dette felt i departementet. "Det var ett av kriteriene da jeg ble rekruttert, at jeg skulle gå inn og se på de spørsmålene", forklarte Killengreen.

På spørsmål om en manglende sikkerhetskultur var spesielt for FAD, eller om det også har vært en mer generell tilstand i departementene, svarte hun at det etter hennes oppfatning var spesielt for FAD, men at hun ikke kjente det enkelte departement godt nok til å ha en klar oppfatning av dette.

På spørsmål om Killengreen er kjent med tilsynsrapportene fra DSB fra 2007 og 2010, svarte hun at hun er kjent med dem i den forstand at hun oppdaget dem etter at hun tiltrådte sin nåværende stilling. Hun har etter den tid hatt møte med JD om rapportene, og anser dem nå som utkvittert.

På spørsmål om hun er kjent med hvorvidt noe ble gjort i FAD som følge av de to tilsynsrapportene, svarte hun at sikkerhetsenheten hadde gjort ganske mye, men uten at det var rapportert oppover. Det innebar blant annet at ekspedisjonssjefen i avdelingen ikke kjente til saken i det hele tatt. Killengreen fikk opplyst fra lederen for sikkerhetsenheten, Christian Fredrik Horst, at dette var noe han hadde jobbet med på egenhånd. Han ga uttrykk for at han gjorde dette arbeidet selv og at det manglet forankring i departementet for øvrig. Killengreen la til at hun har arbeidet mye opp mot Horst og i den sammenheng gjennomgått det han har gjort. Hennes oppfatning er at han har gjort svært mye bra og at de har vært imponerende flinke til å loggføre alt av oppfølging. Sikkerhetsarbeid må imidlertid etter Killengreens syn ha en helt annen forankring enn hva tilfellet har vært her.

Objektsikring

På spørsmål om hvordan rollefordelingen er mellom POD, PST og det enkelte politidistrikt i forhold til å anbefale konkrete sikringstiltak (objektsikring) overfor objekteier, svarte Killengreen, med forbehold om at rutinene ikke har blitt endret siden hun fratrådte som politidirektør, at PST skal utarbeide trusselvurderinger og gi generell rådgivning, mens det er politiet som har ansvaret for iverksettelse av tiltak.

Når PST avgir en trusselvurdering går den til ulike adressater, blant annet POD. Før trusselvurderingen med tiltaksforslag blir endelig, blir forslag til tiltak diskutert mellom PST og POD for å sikre at de forslagene til tiltak som blir valgt skal være innenfor det som er gjennomførbart og fornuftig i det enkelte tilfelle. Det betyr i praksis at det for Oslos vedkommende kan være slik at POD får anbefalinger fra PST knyttet til for eksempel patruljering av et område. Da kontakter man raskt Oslo politidistrikt og ber om vurdering av anbefalingen – eventuelt forslag til andre tiltak for å ivareta behovet i trusselvurderingen. Så melder POD tilbake hvordan det kan løses.

Hvis tiltakene derimot gjelder hele landet, så er det POD som setter en ramme for hvordan det bør gjøres og som følger dette opp med det enkelte politidistrikt. Den som iverksetter de lokalt baserte tiltakene er den enkelte politimester og det enkelte politidistrikt, men det er POD som fastsetter typen tiltak.

På spørsmål om de tiltak man kommer frem til er ressursdrevet, svarte Killengreen at de er faglig drevet. :

Killengreen ble av intervjuer gjort kjent med at enkelte overfor kommisjonen har uttrykt undring over at PST i liten grad var involvert i sikringsprosjekt og anbefaling av tiltak, også når det gjelder sikring av slottet, stortinget, regjeringsbygg osv. Killengreen svarte at det etter hennes oppfatning er en klar oppgavefordeling som hun aldri har vært i tvil om. PST skal ikke iverksette tiltak og det er ikke innenfor deres myndighetsområde. De har en rådgivningsrolle knyttet opp mot trusselvurderinger, men tiltak er politiets ansvar. Hun viste til at det likevel har vært diskusjoner rundt dette. Særlig én PST-sjef hadde en annen oppfatning om dette. Problemstillingen endte da i JD, hvor JD var enig med POD i at dette ikke var PSTs ansvar.

På spørsmål om det etter Killengreens oppfatning er hensiktsmessig at livvakttjenesten for regjeringen og kongehuset ikke er samme sted, svarte hun at det er det ikke. Etter hennes oppfatning burde ikke livvakttjenesten ha ligget hos PST. Ordningen man hadde tidligere, da livvakttjenesten lå under Oslo politidistrikt, innebar at man hadde et livvaktmiljø som var en støtte og et supplement til sikkerhetsmiljøet som Oslo politidistrikt for øvrig hadde, ikke minst knyttet til Beredskapstroppen og de andre spesialenhetene. Livvakttjenesten burde etter hennes oppfatning også være under samme ledelse som den kongelige politieskorte, fordi det er to sider av samme sak som burde samtrenes og som kunne supplere hverandre. I krisesituasjoner ville man da hatt et større felt å spille på. Ved å ha livvakttjenesten i Oslo ville flere i noen grad kunne involveres i deres kunnskap og trening, slik at man ved behov hadde flere å spille på. Killengreen viste også til det lite hensiktsmessige i at PST ikke har noe operativt tilbud til de som skal ut i annen type tjeneste etter å ha arbeidet som livvakt noen år.

Killengreen forklarte videre at hun så faren for at det lett kan bli en fragmentering når Oslo politidistrikt ikke har et PST-ledd. Etter hennes oppfatning burde de definitivt hatt det, med de tunge sikkerhetsoppgavene de har.

Hun er for øvrig av den oppfatning at PST burde ha vært underlagt Politidirektoratet. Man ville dermed fått samlet sikkerhetsmiljøene på ett sted, noe som ville gitt en langt bedre mulighet til koordinering, helhetlig tenkning og profesjonalisering av sikkerhetsarbeidet. Hun har tatt dette opp flere ganger med JD, som har svart at politidirektøren var mektig nok slik det var, og at en slik omorganisering ikke var politisk aktuell.

På spørsmål om Killengreens syn på sikkerhetstjenesten i Regjeringskvartalet sin håndtering av 22. juli-hendelsen, svarte hun at de, med tanke på hvordan de håndterte hendelsen i etterkant, var mer profesjonelle enn hva hun faktisk hadde trodd. Det var svært mange flinke folk der som i situasjonen tok

mye ansvar. Hovedproblemstillingen etter hennes oppfatning er at det tok for lang tid før de oppdaget bilen før eksplosjonen. Hun forstår imidlertid hvorfor det tok tid, basert på sin kjennskap til hvordan forholdene på vaktentralen var. Det var et rom med skjermer over det hele, og man kunne sitte der ganske lenge før man oppdaget! noe unormalt på en bestemt skjerm. Hun vil derfor ikke kritisere vaktmannskapene for at de ikke oppdaget bilen, men hun mener vaktentralen skulle ha vært skiftet ut for mange år siden.

Selv hadde Killengreen vært nede og sett vaktentralen etter at hun tiltrådte som departementsråd. Hun tok det straks opp med statsråden.

Status 22. juli var at utskifting var fremmet som budsjettforslag for 2012 og skulle skiftes ut så raskt som mulig.

En ytterligere problemstilling er at vaktentralen ikke hadde samband. Nødnettet virket ikke, og siden Oslo politidistrikt benyttet nødnett, kunne ikke vaktentralen kommunisere med politiet.

Når situasjonen først var der, agerte vaktmannskapene etter Killengreens syn svært profesjonelt. Hun konstaterte at det var et bedre nivå på dem enn hva hun hadde trodd, både kunnskapsmessig og med hensyn til operativ struktur, ledelse, stab osv.

POLITIDEL

Innledning

Killengreen ble spurt om hun innledningsvis har tanker som hun vil formidle knyttet til politiets virksomhet og rolle 22. juli 2011. Hun viser til at hun plutselig er på utsiden i form av å være en "tilskuer og vanlig avisleser". Det hun kan si er at hun har vært noe overrasket over en del av beskrivelsene i media med hensyn til hva politiet har gjort og ikke gjort, fordi hun ikke føler dette henger helt sammen med planverk, trening og beredskap. Hun vet imidlertid ikke om beskrivelsene er riktige eller ikke, og understreker at hun i denne sammenheng nå får sin informasjon via media.

Om rollen til Politidirektoratet og Politidirektøren

Killengreen innledet med å vise til at det har vært en utvikling i rollen både til POD og Politidirektøren. Da POD ble opprettet var det et sterkt ønske om å flytte ut den faglige politiledelsen fra departementet, slik at statsråden skulle få bedre mulighet til å jobbe med politiske spørsmål og slik at man skulle ha et direktorat og en politidirektør som kunne pekes på som ansvarlig hvis noe gikk galt politifaglig sett.

POD skulle ha en sterk faglig rolle. Det innebar utgivelse av handlingsplaner og direktiver og stor innflytelse når det gjaldt politiinstuks og en rekke beslektede problemstillinger. I de første årene som Politidirektør opplevde Killengreen at det var slik. POD produserte på den tiden en rekke planverk, dreiebøker, håndbøker mv. Det ble satt pris på at man hadde den aktive rollen og det var også et sterkt ønske om at politidirektøren skulle være synlig i media og fremstå som en som representerte det faglige.

Disse forholdene endret seg imidlertid i 2003-2004. Killengreen er ikke sikker på om det bare gjaldt POD, fordi hun syntes å registrere en dreining i store deler av forvaltningen i form av at man i stor utstrekning delegerte ut myndighet til direktorater og ytre etater, for så "fra siden" å kontrollere og følge opp arbeidet fortløpende for å se at delegeringen ble gjennomført. Kontrollen ble stadig mer aktiv, slik at delegeringen ble stadig mindre reell. Det innebar for eksempel at handlingsplaner, rapporter og veiledere, som ble laget i POD måtte inn til godkjenning i JD, som da ofte stoppet dem og laget dem om til en politisk handlingsplan. Det ble forbud mot å utarbeide handlingsplaner i POD, fordi man bare skulle ha politiske handlingsplaner. Killengreen beskriver at det dermed ble "en uryddighet i systemene". Det førte også til at POD og Politidirektørens rolle ble mer og mer byråkratisert og mindre og mindre fri i form av at det ikke ble satt pris på at man var i media. Man kunne ta saker hvis det var begått en feil, men fikk ikke lov å lansere nye tiltak og man var også avskåret fra å gå ut med en rekke andre ting. "Vi ble veldig detaljstyrt på en helt annen måte enn før – egenvurderingen og selvstendigheten til Politidirektøren ble atskillig begrenset i løpet av denne tiden", forklarte hun. Det gjaldt også i forhold til ressursdisponering og når det gjaldt prioritering av tiltak, ved at det ble gitt svært strenge direktiver for hva POD fikk lov til å bruke penger til. At alle pengene var detaljstyrt hadde også en betydning for hele beredskapsområdet. Det var POD som skulle ta ansvaret for beredskapsområdet, men det var ikke penger igjen.

Det skjedde altså en endring, men Killengreen er som tidligere nevnt ikke helt sikker på om det var bare innenfor politisiden. Hun har registrert at mange av hennes direktoratskollegaer opplevde mye av det samme. Man opplevde etter Killengreens oppfatning et hovedprinsipp om å legge myndighetene nærmest mulig brukerne og et overkontrollerende system, som var opptatt av hele tiden å kontrollere detaljene.

På spørsmål om hvordan Killengreen i sin tid som leder for POD så politiet utvikle seg fremover, og hva hun prioriterte da hun begynte som politidirektør, svarte hun at det som ble prioritert aller høyest, var det man anså var mangel av i det gamle systemet, nemlig det "politifaglige". De hadde to hovedsatsingsområder; å få på plass handlingsplaner for alle de tunge kriminalitetsområdene, som narkotika, organisert kriminalitet, kriminelle motorsykelgjenger, og økonomisk kriminalitet, og å etablere en stor beredskapsseksjon som hadde ansvar for sikkerhet og beredskap. Videre ble det satset på å få opp en god etatsstyring, og det ble brukt mye ressurser på å etablere et solid etatsstyringssystem.

Prioriteringene avspeilet formålet med fornyelsen og organiseringen av POD. Killengreen kommenterte at disse områdene hadde lidd under å være i et departement der hovedfunksjon var å være et "sekretariat for politisk ledelse". Under etableringsprosessen hadde POD samlet alle politimestrene med på råd, og hadde en løpende dialog med dem i forhold til hva deres behov var, hva som var viktigst å gripe fatt i, hvor problemstillingene var, osv. Ved å involvere politimestrene slik, forsøkte POD å dekke behovet som lå ute i politidistriktene. På denne tiden var mange av distriktene overhodet ikke bærekraftige og de hadde dermed et stort behov for slik involvering.

På spørsmål om hvordan Killengreen oppfattet forholdet mellom POD og JD, svarte hun at i starten var det målrettet, ryddig og bevisst. Det var en god etatsstyring, der saker ble flyttet ut fra JD og til POD. Dette gjaldt både under Vidar Refvik som ekspedisjonssjef og da Øystein Blymke en kort tid var ekspedisjonssjef. Men rundt 2003-2004 ble det mer fragmentert. Killengreen bemerket at det ikke nødvendigvis hadde med ekspedisjonssjefen å gjøre, men politikerne og et sterkt engasjement i enkeltsaker.

POD ba om en evaluering fra Statskonsult (Difi) for å se på forholdet mellom departementet og direktoratet. Killengreen betegnet evalueringen som "en ganske forferdelig rapport" der JD ble "slaktet" med utgangspunkt i at de ikke behandlet POD som et direktorat. Rapporten mente JD opptrådte som om de fortsatt hadde hele etatsledelsen hos seg og at de brukte mye tid på direktoratsoppgaver og oppgaver som hørte til ute i distriktene. Videre pekte evalueringen på at JD brukte lite tid på overordnet styring. Rapporten ble gjenstand for flere møter mellom POD og politiavdelingen i JD, grunnet den fragmenterte styringen der fokuset lå på enkeltsaker og handlingsplaner, istedenfor overordnet mål og resultatstyring.

Killengreen viste til tildelingsbrevene fra JD. Hun forklarte at POD, ut fra tildelingsbrevene fra JD, utarbeidet disponeringsbrev til distriktene. Disponeringsbrevene fra POD la opp til 7-8 mål som distriktene skulle styre etter. I tildelingsbrevet fra JD til POD derimot, var det i overkant av 120 mål/delmål og tiltak, som alle skulle risikovurderes og resultatrapporteres på. Det førte verken til god styringsdialog eller gode resultater. Når POD var i styringsdialog med JD, satt det 8-10 saksbehandlere fra departementet og kryss-sjekket listen med mål, ned på detaljnivå (om avholdelse av ulike møter, om handlingsplaner, om kommuners deltakelser, om en lensmannsbetjent hadde fått stillingen eller ikke, osv). Det var uklart for POD hvilke områder som skulle satses på, etter som det ikke ble snakket om målrettet satsing, og heller ikke om hovedresultater. Killengreen kommenterte at det etter hvert ble ganske meningsløst, og svært vanskelig både for POD og politimestrene.

Budsjett og budsjettprioritering

Killengreen beskrev prosessen rundt budsjett og budsjettprioriteringer. De øremerkede midlene i budsjettet gikk til politiske planer som statsråden til en hver tid hadde, som handlingsplan for vold i nære relasjoner, samt viktige satsingsområder som barnehus, etterforskning, og andre politiske saker. Det ble også satt av penger i JD til politisk viktige saker. POD fikk de øremerkede midlene til handlingsplanene, og måtte ha nøkkelpersoner til å rapportere på dem. Av det som var igjen i budsjettet etter dette, skulle det først tildeles penger til politidistriktene og særorganene - minst like mye som var blitt tildelt året før. Det var da "stort sett ingenting igjen". Det medførte at POD hadde store problemer knyttet til for eksempel satsing på beredskap. Killengreen kommenterte at de ikke fikk handlingsfrihet her, og det ble etter hvert en stor utfordring for dem. Prioriteringer fulgte først og fremst politisk viktige saker, og tok mindre høyde for driftsutgiftene og faglig viktige saker.

En vanskelig problemstilling for POD var tildeling av ressurser til distriktene. Det foregikk ved at JD bestemte hvor mye som samlet sett skulle deles ut, mens POD lagde et ressursdisponeringssystem - et fordelingssystem - som skulle fordele ressursene mellom distriktene. Det var en utfordring hvis POD mente at et distrikt hadde fått for lite et år og burde få mer påfølgende år, ettersom en slik økning i praksis ikke var mulig å gjennomføre. Det var ikke mer å ta av i budsjettet, siden alle distriktene skulle få tildelt minst like mye som året før.

Det ble også en vanskelig problemstilling knyttet til prioriterte satsingsområder, som beredskap. Killengreen viste til et konkret eksempel, der POD ønsket å etablere en ny politihøyskole på Sogn videregående skole. De ønsket å samlokalisere POD, Politihøyskolen (PHS), det sentrale treningssenteret for Oslo politidistrikt,

Beredskapstroppen, et kompetansesenter for trening og operativ beredskap og politihelikopteret. Det ble aldri mulig å starte opp, blant annet fordi det ikke fantes mer penger i budsjettet.

På spørsmål om hvordan forholdet mellom POD og politimestrene fungerte, svarte Killengreen at POD alltid hadde et møte med politimestrene før budsjettene ble delt ut. Her la POD frem de tilgjengelige ressursene og fordelingsmodellen, og ba om tilbakemeldinger. Det var :

: gjennomgående stor enighet når det gjaldt fordelingen, selv om alle ønsket mer ressurser og enkelte sto fast på særbehov.

POD hadde også en felles pott til beredskapstiltak (post 440 – nasjonale beredskapsressurser), som ble holdt igjen i POD, men som politimestrene ble gjort oppmerksomme på. Dette var egentlig tiltak i Oslo politidistrikt, siden Oslo, med alle spesialenhetene, ikke hadde penger til å dekke utgiftene sine selv. Dermed måtte POD ta fra de andre politidistriktene og dekke inn manglene. Killengreen var veldig uenig i opprettelsen av post 441 og mener fortsatt at Oslo aldri burde hatt et eget budsjettkapittel. Utfordringene til Oslo politidistrikt som hovedstadspoliti var kjempestore, og det ble ikke tilstrekkelig med penger på post 441 til å ta de nødvendige hovedstadsutgiftene.

Killengreen kommenterte at en mulig løsning ville vært å ha en investeringspost - en post 45 - for beredskap, som skulle dekke hele politi-Norge. Killengreen hadde bedt om en slik investeringspost kontinuerlig i ledermøter med politisk ledelse og Politiavdelingen, men hadde aldri fått gjennomslag for forslaget. Det fantes derfor ingen investeringspost på politikapittelet.

På spørsmål om Killengreen kunne beskrive PODs instruksjonsmyndighet i det organisatoriske og driftsmessige området, svarte Killengreen at i startfasen hadde POD ganske store muligheter her og at det i prinsippet var mulig for POD å gå operativt inn og overstyre om de så at noe ikke fungerte. I praksis hadde det så vidt Killengreen kjente til ikke blitt gjort. Det nærmeste POD hadde kommet i å overstyre, var da hun ved et par anledninger hadde ringt en politimester og gitt beskjed om at de befant seg helt på kanten og påpekt at POD ville bli nødt til å foreta overstyring dersom et område ikke ble fulgt bedre opp. Det som etter hvert ble en utfordring, var at kontakten mellom JD og politimestrene ble sterkere og sterkere. Det medførte at mange styringssignaler kom fra JD direkte til politimestrene, noe som førte til en uryddighet i forhold til hvem som bestemte over hva.

Killengreen mener at avgjørelser operativt sett best blir truffet nærmest mulig problemet. Hun ser det som fornuftig at en større aksjon eller annen hendelse i distriktet blir ledet operativt fra distriktet selv, men at POD må kunne gå inn og spørre om de har behov for hjelp. Killengreens holdning var imidlertid at POD ikke skulle trenge seg på, med mindre de så at det var mangel på kompetanse eller kapasitet, eller at det var behov for bistand. Hadde politidistriktene gjennomgående vært større, ville dette systemet vært enklere å praktisere. Med flere små distrikt var det mye vanskeligere, da de minste nesten ikke var i stand til å håndtere selv små problemstillinger. På spørsmål om det instruksmessig burde bli tillagt POD at de i særskilte tilfeller kunne ta operativ styring, dvs. at de ble tillagt et operativt ledelselement, svarte Killengreen at hennes oppfatning er at PODs myndighet på dette området burde gått lengre enn det man har mulighet for og får rammer for i dag, særlig med tanke på de mindre distriktene som i en slik sammenheng ikke er bærekraftige. Hun har imidlertid erfart at det ikke finnes politisk aksept for dette.

Killengreen fortalte at det i prinsippet ble mer og mer slik at POD skulle ha en koordinerende rolle, og ikke være aktivt inne og styre. POD skulle koordinere mellom politimestrene og kun gripe inn der det var strengt tatt nødvendig, eventuelt der flere politidistrikter skulle samhandle eller der et distrikt hadde behov for bistand. Killengreen viste til en hendelse med en større ulykke. Her hadde politimesteren en annen oppfatning av situasjonen og hva som måtte gjøres enn det POD hadde. POD mente politimesteren burde prioritert annerledes og utnyttet ressurser på en annen måte. Samtidig fikk politimesteren besøk av justisministeren, som ga (andre) signaler enn det POD hadde gitt. Dermed ble det en uoversiktlig situasjon i måten ting ble delegert. Killengreen mener dette illustrerer hvordan makten hadde flyttet seg en del fra direktoratet og til JD.

På spørsmål om hvilke styringsverktøy Killengreen hadde for å styre etaten, svarte hun at de benyttet målrettet mål og resultatstyring. Hun mener at det etter hvert ble et svært godt styringsverktøy, ikke minst takket være Vidar Refvik. I tillegg til disponeringsbrevene som distriktene fikk og som de rapporterte på, hadde POD faglig styring innenfor spesielle områder. Det gjaldt spesielt i startfasen, da POD var faglig tungt inne i for eksempel rammer og direktiver for narkotikainnsats, organisert kriminalitet, etc., og der de ga beskjed om hvordan dette skulle prioriteres og håndteres. POD styrte også på beredskapsområdet. Her hadde de et eget system for innmeldinger av større hendelser til PODs døgnåpne vakttelefon. Det var også etablert systemer for evaluering og erfaringslæring etter større hendelser eller i situasjoner der noe hadde gått galt. Styring skjedde også gjennom politisjefmøtene som ble avholdt 5-6 ganger i året. Fra å være mer foredragslignende møter i startfasen, gikk disse over til i større grad å bli møter der felles problemstillinger ble diskutert.

IKT

På spørsmål om hvordan politiets IKT har utviklet seg og hvordan PODs rolle har vært i denne utviklingen, svarte Killengreen at systemene, særlig innenfor straffesaker, var gamle. Politiet var dårlig rustet og det hadde vært en problemstilling i mange år. Hun mente å huske at fra og med 2005 (muligens 2006), etter Gartner rapporten, fremmet POD store satsingsforslag på IKT som gjaldt helt nye straffesakssystemer og helt nye operativsystemer. I første omgang var det et forprosjekt de ba om penger til. POD fikk derimot ikke lov til å holde igjen penger fra budsjettet til et slikt forprosjekt,-

For budsjettet for 2011 trosset de til slutt dette forbudet for å få gjennomført forprosjektet. Politimestrene var enige i dette selv om det innebar et kutt i driftsbudsjettet deres.

PODs ønske var å få systemer der politiet hadde tilgang til operative systemer gjennom terminaler i bilene og gjennom håndholdte enheter.

- Dette ville være svært effektiviserende og gi en mye bedre tjeneste, mener Killengreen. Det ville også føre til større notoritet av hva som skjedde på stedet, ikke minst ved at man fikk notert fakta med en gang. Det finnes slike systemer på markedet; Finland har allerede tatt det i bruk. POD fikk likevel aldri gjennomslag for dette i budsjettet.

I 2001-2002 satte JD sammen en gruppe for å få til bedre samhandling i straffesakskjeden, ledet av assisterende departementsråd, Hans Olav Østgaard. POD presenterte gjentatte ganger behovet for å få

større IKT budsjetter i denne gruppen, men siden IKT ikke ga noen politiske vinninger, nådde POD aldri opp med forslaget.

Et annet område som var gjenstand for sterk diskusjon mellom JD og POD, var nødnettet. Her mente POD de hadde et stort problem i at sambandet kunne avlyttes. Uenigheten var faglig, der POD mente at når man i 99 % av tilfellene snakket internt i politiet, mens man i 1 % av tilfellene snakket sammen med de andre nødetatene på skadestedet, så måtte man lage systemet etter de 99 %. JD mente de hadde et større ansvar for nødetatene og at det måtte være det styrende elementet. POD mente også det var feil å satse på det eksisterende nødnettet, som er et rent talesamband. Politiet burde heller få en hovedsatsing på straffesakssystemene, på etterretningssystemene, og på et digitalt politisamband som kunne være oppe og gå i løpet av kort tid. Deretter kunne man bygge opp systemet slik at samhandling med de andre nødetatene ble muligjort. "Slik ble det ikke", bemerker Killengreen.

Kampen for større IKT budsjett og uenigheten rundt IKT var avgjørende for at hun valgte å slutte i stillingen som politidirektør.

Politiets beredskap

Det var noen punkter i krisehåndteringen fra 22. juli som overrasket Killengreen. Det gjaldt blant annet kjennskap til planverket og stabens håndtering av krisen. Hun hadde selv tatt del i utarbeidelsen av politiets beredskapssystem (PBS) 1, 2 og 3. Det var et omfattende planverk som var blitt sendt ut til alle politidistriktene, tatt opp på politisjefsmøtene, samt laget et oppfølgingssystem til. Det ble videre gjennomført stabskurs for politidistriktene etter en forhåndsoppsatt plan. Her fikk de opplæring i stabsledelse og styring knyttet til dette. Killengreen reagerte derfor på oppslag i avisen om at det manglet total stabsledelse.

Et annet område Killengreen reagerte på fra mediaoppslag og som hun var overrasket over at ikke ble gjennomført, var at politiet skal ha brutt instruksen for skyting pågår. Killengreen mener dette var blitt tydelig bekjentgjort, og så vidt hun vet har alle distriktene fått beskjed om å trene på dette. Det skulle inngå i de 40 timene politiet trente operativt hvert år. Til sist stusset hun over det hun leste om Beredskapstroppen, ettersom hun kjente dem og selv hadde sett hvor profesjonelle de var.

Det hun ikke var like overrasket over å lese om, var håndteringen fra Nordre Buskerud politidistrikt. Hun presiserer at det hun tenker på i den sammenheng, var deres mangel på kapasitet. Det hang sammen med hvordan systemet var lagt opp, der hvert enkelt distrikt i utgangspunktet skulle håndtere hendelser i sitt distrikt. Det forutsatte et distrikt som var bærekraftig og som evnet å ta seg av større saker enn ordenspatruljering og enkle straffesaker. Det var bakgrunnen til at POD, og i alle fall Killengreen, mente det ikke burde være mer enn 12-13 politidistrikter.

Om beredskap og minimumsbemanning

På spørsmål om PBS 1 er å anse som bindene for politidistriktene, svarte Killengreen at den er det. Det er et beredskapssystem som skal følges. Hun mener det kom helt tydelig frem for politimestrene da den ble presentert for dem i politisjefsmøtet. Opplæringen skjedde i henhold til PBS 1.

Intervjuer kommenterte at PBS 1 stiller store krav, og lurte på om minimumsbemanning eller andre forhold som har med beredskap å gjøre, var blitt diskutert i POD og politidistriktene. Killengreen svarte at det ikke var blitt diskutert rundt minimumsbemanning i form av definerte tall, men at det var blitt gitt klar beskjed til den enkelte politimester at de hadde ansvar for at bemanningen til en hver tid skulle kunne håndtere kriser eller situasjoner som var påregnelige innenfor det enkelte distrikts ansvarsområde. Var et distrikt så lite at det ikke kunne håndtere en situasjon selv, var det politimesterens ansvar å ha strukturerte samarbeidsordninger med nabolokale. Dette finnes blant annet mellom Øst- og Vestfinnmark. I utgangspunktet er det politimesterens plikt å ha slike samarbeidsordninger på plass. POD har en tilsynsrolle i dette, ved å sjekke om PBS 1 blir fulgt opp. Beredskapsseksjonen i POD er også ment å skulle følge det opp spesifikt i tilknytning til ulike øvelser. Killengreen fortalte at de under hennes ledelse hadde ulike ordninger for å følge opp de minste distriktene. Det ble blant annet etablert en ordning med Troms politidistrikt, som ble et ressursdistrikt for Nord-Norge. Det var også systemer på plass for bruk av Beredskapstroppen og bruk av utrykningsenhetene for å hjelpe hverandre i krisesituasjoner. I praksis skjer det relativt ofte at man tilkaller bistandsressurser.

Killengreen kommenterte at en problemstilling som ble pekt på en rekke ganger til JD, var at de minste distriktene ikke hadde kapasitet til å håndtere "et drap en gang". Dette gjaldt ikke minst for Gudbrandsdal politidistrikt, hvor politimesteren og POD -mente distriktet måtte slå seg sammen med Vestoppland. Forslaget ble behandlet og nedstemt to ganger politisk. Killengreen kjenner ikke til at de ansatte ved Nordre Buskerud hadde tatt opp problem rundt manglende bemanning med politimesteren. Hun kjenner til kun to eksempler på dette – fra Vestfinnmark og fra Gudbrandsdal.

På spørsmål om det på noe tidspunkt ble diskutert å etablere et beredskapspålegg, for eksempel i forhold til UEH, slik at man sikret respons innen kort tid, svarte Killengreen at hun ikke kjenner konkret til dette, men at -det skal være UEH på jobb til enhver tid. For øvrig kommenterte hun at -et beredskapspålegg ville utløse krav om kompensasjon, hviletid med mer, og derfor ville vært komplisert å gjennomføre av kapasitetsmessige og ressursmessige årsaker.

På spørsmål om man i POD forsøkte å lage noen løsninger for å håndtere problemet med minimumsbemanning, med bakgrunn i hva som kom ut av driftsanalysen av politi- og lennsmannsetaten i 2008, svarte Killengreen at driftsanalysen var et tungt element for å gjennomføre endringer i strukturen i politiet. Den viste at man hadde for få bemanningsressurser på de minste stedene. Rapporten førte til en diskusjon om hvordan man skulle følge opp med hensyn til dette. En mulighet som ble diskutert var bruken av sivilt ansatte på operasjonssentralene. Dette ble gjennomført i flere distrikt, blant annet Nord Trøndelag.

Intervjuer kommenterte at helsevesenet har en helt annen tilnærming til styring ved større kriser, der Oslo Universitetssykehus tar over ledelse og ressursstyring, og der oppgaver blir delegert ned fra departement til direktorat. På spørsmål om dette er teknisk gjennomførbart i politiet, og om man har vurdert samme type

løsning, svarte Killengreen at det har vært tunge faglige diskusjoner rundt dette. Hun mener at i prinsippet er det stor forskjell mellom helsevesenet og politiet i en slik sammenheng. Helse dreier seg om å ta hånd om pasienter som skal kjøres til et sykehus, mens for politiet handler det om flere elementer. Det er imidlertid eksempler på at Oslo politidistrikt har overtatt styringen av flere distrikter og ledet operasjonen etter beslutning fra POD.

Hos politiet er styringssystemet tosporet, og dette gjør det mer komplisert. Det er POD som har ansvar for det rent operative på stedet i store kriser, mens påtalemyndighet har ansvar for gjerningsmann i et helt annet spor. De to sporene møtes hos politimesteren, og ikke over ham, men det er ikke alltid like klart hvor skillene går.

På spørsmål om et slikt skille er hensiktsmessig, svarte Killengreen at det er mange gode argumenter for å ha et skille mellom påtalemyndighet og politi, fordi det gir ryddigere forhold. Det er imidlertid nesten ingen politimestere som deler Killengreens personlige vurdering på dette punkt.

Med bakgrunn i styringssystemet mente POD at hvert politidistrikt måtte styre sin egen operasjonssentral (løsningen for Øst- og Vestfinnmark var en nødløsning). Operasjonssentralene forutsatte klare styringslinjer, ledet av en politimester. Lot man et annet politidistrikt styre og lede, ville det bli uklarerheter i ansvarsfordelingen. Men der POD mente problemet med minimumsbemanning kunne håndteres ved å ha færre distrikt, mente JD at politiet burde ha en felles operasjonssentral med helse- og brannvesenet. JDs begrunnelse:

var dels forankret faglig i Rednings- og beredskapsavdelingen og dels politisk hos en statssekretær.

På spørsmål om fremskutt lagring og standardisering i forhold til dette, svarte Killengreen at POD mente det burde være standardisert i den forstand at man har felles regler for bruk av fremskutt lagring i politibilene, og at dette ikke er noe som hver politimester skal kunne avgjøre enkeltvis. Standardisering ble innført etter hvert, og i dag har så langt Killengreen vet alle politidistrikt fremskutt lagring. Flere politimestre hadde først gått i mot dette, noe som illustrerer den tilnærmingen politimestrene har til sin egen selvstendighet.

På spørsmål om Killengreen har hatt noen saker som hun gjerne skulle ha gjennomført, men som ble umulig basert på politimestrenes selvstendige rolle, svarte hun at politimestrene først og fremst var gjennomgående svært fornuftige. Hun skulle imidlertid gjerne overprøvd noen saker i Oslo politidistrikt. Et eksempel er å bygge ned ressursene på etterforskning og sentrale enheter, og heller øke antall ansatte ute i gatetjeneste, ordenstjeneste, og den skarpe siden av uniformert politi. Hun er av den oppfatning at Oslo hadde en feil vektlegging her. I hennes vurdering er det generelt en feilprioritering mellom uniformert ordenstjeneste og den uniformerte, skarpe siden av politiet, og sentrale spesialenheter på økonomi og miljøetterforskning. POD fikk imidlertid ikke fullmakt til å gripe inn og gi føringer eller overprøve organiseringen innenfor dette området.

Målsettinger og krav

På spørsmål om hvem som til slutt fastsatte målsettinger og krav for den uniformerte og patruljerende delen av politiet, svarte Killengreen at målene ble satt i de årlige budsjettproposisjoner til Stortinget og gjennom Stortingets budsjettbehandling. Deretter gir JD tildelingsbrev med detaljerte føringer og prioriteringer.

Killengreen mener det er en vanskelig oppgave å skulle sette mål for den uniformerte tjenesten. Setter man mål i form av å telle aktiviteter, gir ikke det gode indikasjoner på om ordenstjenesten er god eller ikke. Videre kan man sette mål med hensyn til kurs og antall treningstimer, eller utrykningstid, men heller ikke dette ville gi et fullstendig bilde. På straffesakssiden er det mye enklere å sette faste mål. Det er lettere å tallfeste målene, og lettere for Storting, Regjering og Riksrevisjonen å kvittere ut. Dette er en utfordring, ettersom ingen politimester ønsket å bli uthengt på grunn av dårlig "karakter" fra Riksrevisjonen. Det fører til at distriktene dreier seg dit de ble målt. Dermed blir det avsatt for mye ressurser til

tallfestede mål som er enkle å kontrollere. De andre, mer kvalitetsmessige målene og ordenstjenesten blir lettere å komme unna, ettersom man ikke blir fulgt opp i samme grad her. Problemstillingen har POD gjentatte ganger tatt opp med JD og påtalemyndigheten.

På spørsmål om hvem som skal kunne fastsette responstid om man bestemmer seg for å innføre det, svarte Killengreen at POD for så vidt vil kunne gjøre det. POD har undersøkt gjennomsnitt for responstid rundt i landet, og resultatet var meget bra. Problemet er imidlertid at gjennomsnittstall gir liten veiledning. Det vil alltid være unntak som gir for lang responstid selv om gjennomsnittet er bra. Man kunne imidlertid ha definert det ytterligere, slik at hvert enkelt distrikt definerte utrykninger på ulike sakstyper og ulike steder i distrikter. Killengreen opplyste at det var noe POD ga politimestrene beskjed om å gjøre.

På spørsmål om det ble anvendt andre måleparametere for å måle anvendelse av ressurser, og om det var balanse i det, kommenterte Killengreen at

man forsøkte seg frem med nye indikatorer. Hun kjenner for øvrig heller ikke til andre land som har lyktes godt her. POD brukte også mye ressurser på å finne gode parametre for om ordenstjenesten, i bred forstand, var tilfredsstillende eller ikke, men da Killengreen sluttet hadde man enda ikke funnet svært gode parametere for å måle dette.

Om PODs rolle 22. juli

Killengreen forklarte at POD først og fremst hadde en rolle når det gjaldt å bistå politidistriktet med de nødvendige ressursene. Det dreide seg om å sikre at de generelt fikk den nødvendige hjelpen fra alle hjelpefunksjoner slik at ressurstilgangen (både hva gjaldt kapasitet og kompetanse) var god til enhver tid. Videre hadde POD en rolle i form av å holde seg løpende orientert om situasjonen lokalt i politidistriktet, ved å sende ut liaisoner, samt å holde JD og Regjeringens kriseråd løpende orientert om situasjonen og hva den påkalte av bistand ut over det politidistriktet selv var i stand til å håndtere. Til slutt hadde POD en rolle

i form av å gripe inn hvis de så at det ikke fungerte. Det gjaldt både å gjøre oppmerksom på at noe ikke gikk bra, og bidra til at distriktet fikk håndtert situasjonen bedre ved å sørge for at det fikk nabohjelp, at man tok kontakt med Forsvaret, eller at de fikk eventuell annen nødvendig bistand.

På spørsmål om hvilke virkemidler POD brukte for å løse disse oppgavene, svarte Killengreen at POD var flink til å ta i bruk liaisoner, og at de var gode på å skaffe bistand fra politidistriktene. De var også raske til å bruke bistandsinstruksen overfor Forsvaret. De hadde derimot noen utfordringer knyttet til rollefordelingen mellom JD og POD. De hadde også hatt en tilbakevendende utfordring hva gjaldt informasjonsflyten fra politidistrikter og ut. Killengreen kommenterte at det her ikke fantes noen enkle svar, men at hun blant annet hadde vært i London og sett på deres erfaring fra T-bane bomben. Der hadde de stått overfor samme problem, der innsatslederen ute snakket med media om sine direkte inntrykk. I London ble kun en av de to eksplosjonene verifisert av politiet, mens media for lengst hadde meldt om to. Det ble en stor skandale ut av dette, og Killengreen mener det er en god illustrasjon på hvor nødvendig det er å enes om hva man formidler videre. Killengreen er av den oppfatning at Regjering og politisk ledelse må enes i hva de vil ha av informasjon og hvilken verifikasjon som skal ligge til grunn for at man melder informasjonen videre. Vil de ha de umiddelbare inntrykkene, kan POD gi dem det, men med de nødvendige forbeholdene. Et eksempel fra 22. juli som berørte dette punktet, var antall drepte. Man måtte vite hva slags informasjon man rapporterte på. Å rapportere på hva som ble meldt,

der og da, innebærer risiko for feilkilder, og det må man være oppmerksom på og ta forbehold om.

På spørsmål om Killengreen kunne kommentere beskyldninger om mangel på kompetanse hos staben, gjentok hun at det var en av de tingene hun var overrasket over å lese i media. Det ble satt stab flere ganger i de årene hun var politidirektør. Det var forhåndsutplukket stabsmedlemmer og varamedlemmer,

De trente og kunne tingene sine, og staben fungerte derfor veldig godt i hennes tid som politidirektør. Derfor mener hun at kritikken som nå har kommet må ha sammenheng med at hendelsen skjedde i ferien, hvor de faste stabsrepresentantene og deres stedfortredere muligens ikke var til stede, og at de som gikk i stab dermed ikke var trent nok i funksjonen. En annen forklaring kan være at krisen var så stor at man fikk problemer av den grunn.

Regjeringens kriseråd

Killengreen møtte i Regjeringens kriseråd (RKR) på eget initiativ. Hun var bortreist den 22. juli, men ble oppringt av sønnen sin som hadde sett eksplosjonen i Oslo. Umiddelbart satte hun seg i bilen og kjørte i 1,5 time til Oslo. Fremme i Oslo møtte hun statsråden og sine nærmeste folk. De stod sammen like ved Grensen mens Killengreen forgjeves prøvde å ringe Statsministerens kontor og JD. Til slutt fikk hun kontakt med Nina Frisak, som fortalte at RKR hadde kalt sammen alle departementsrådene. Killengreen var ikke kalt inn. Hun løp derfor ned på Statsministerens kontor, "kranglet" seg gjennom sperringen, og kom på plass. Da hadde de sittet sammen en halv times tid allerede, men Killengreen husker ikke hva klokken var da hun kom. Hun kommenterte at det nesten var litt tilfeldig at hun kom på plass.

På spørsmål om hun kan erindre noe om hva kriserådet diskuterte rundt årsaken til eksplosjonen, svarte Killengreen at egentlig var det veldig lite de diskuterte rundt dette. Politiet og PST hadde sine avrapporteringer på hvordan situasjonen var og hvordan de så på den. Det var ryddige og greie

oppdateringer som bar preg av mye usikkerhet, ettersom man ikke hadde oversikten. De fikk beskjed fra PST og politiet om at de måtte være forberedt på et nytt anslag, og at politiet hadde det til vurdering. Det ble på et tidspunkt referert til stabssjef Johan Fredriksen, som ga uttrykk for at de hadde vurderte sekundær anslag av forskjellig art, men da av en helt annen type enn det som kom.

Om terror og sabotasjeplanverket

Killengreen sier at behovet for en oppdatering kom i forbindelse med beslutningen om å utvide øvelsesvirksomheten, inkludert stabskurs og stabsopplæring. Da så de samtidig behov for en grundig gjennomgang av hele terror og sabotasjeplanverket. Det dreide seg om å samkjøre det med annet planverk, og å sette det inn i et helhetlig system slik at de fikk en mer målrettet fordeling mellom de ulike nivåene i politiet.

På spørsmål om terror og sabotasjeplanverket ble sett på som et reelt verktøy i POD, svarte Killengreen bekreftende. De hadde sendt ut et rundskriv til samtlige politidistrikter der det :

ble gitt retningslinjer om oppfølging, tilgjengelighet osv. Planverket skulle øves regelmessig og inngikk også i øvelser i stabsarbeid, samt ble et viktig element i kursene som ble iverksatt for operasjonsleder, innsatsleder og beredskapsleder for å bli kjent med det oppdaterte planverket. Under hennes tid som leder ble det også planlagt et omfattende opplegg på Politihøgskolen som blant annet gikk på oppdatering av planverket.

Intervjuer informerte Killengreen om at terror og sabotasjeplanverket ikke ble iverksatt den 22. juli, noe hun var veldig overrasket over å høre. På spørsmål om hva som var PODs rolle i forbindelse med å aktivere planverket, opplyste Killengreen at POD hadde ansvar for å sikre at politidistriktet aktiverte det. POD kunne dermed ikke fraskrive seg ansvaret for at et politidistrikt ikke aktiverte planverket den 22. juli.

Planverket var ment å brukes nettopp i de typer uoversiktlige situasjoner som oppsto den 22. juli. Killengreen ville ha antatt at man i det minste hadde planverket oppe, selv om ikke alle deler var anvendbare i den gitte situasjonen. På spørsmål om terror og sabotasjeplanverket burde vært tatt opp før Utøya, svarte Killengreen at det burde det, men hun kunne ikke huske at det ble diskutert i Regjeringens

kriseråd. Hun sa det kunne ha blitt diskutert før hun kom, men dette visste hun ikke. På spørsmål om hun hadde spurt etter det, svarte hun at hun ikke hadde gjort det. Hun ville ikke blande roller, da

både JD og ny politidirektør var til stede.

Intervjuer kommenterte at det ut fra dokumentet ser ut som om tre av tiltakene i planverket: beredskapsheving generelt, sikringstiltak og stopp-planer, alle kan utløses av politimester, sjef for PST og politidirektør. På spørsmål om hvem som iverksetter disse tiltakene for politidistriktene, svarte Killengreen at politimesteren kan gjøre det for eget distrikt, og at politidirektøren også kan gjøre det. Gjaldt det heving av trusselnivået, kan også sjefen for PST gjøre det. Den 22. juli ville det naturlige være at POD tok beslutningene om disse tiltakene, med utgangspunkt i PSTs vurdering og i samråd med PST.

På spørsmål om det er riktig oppfattet at hvis PST og/eller POD mente at det var naturlig å gjøre tiltak i andre distrikt enn i Oslo, ville PST anbefale det til POD, og at POD deretter ville gjøre det, svarte Killengreen at det ikke var helt riktig. PST ville sagt at det var en ny situasjon på Utøya som gjorde at de stod overfor en helt annen trusselsituasjon. Dette ville de meldt inn til POD. Da ville POD!

iverksette tiltak i samråd med PST og berørte politidistrikter.

Om nasjonal varsling

På spørsmål om Killengreen var overrasket over at den nasjonale varslingsalarmen ikke fungerte, svarte hun at det var hun. Hun fortalte at da hun var politidirektør hadde hun plutselig blitt klar over at riksalarmsystemet ikke fungerte. Hun hadde innkalt sjefen for politiets data- og materieltjeneste og gitt ham beskjed om at det måtte repareres med en gang. Han ga dem to alternativ, en midlertidig e-postløsning fra stasjonære PCer, og en mer omfattende riskalarmløsning som ville kreve mange millioner kroner å innføre. De innførte den midlertidige løsningen, som ble vurdert som god nok, i påvente av en endelig løsning. Etter å ha fått bekreftet at det var blitt gjennomført, redegjorde Killengreen for dette i et politisjefmøte. Videre gikk det, så vidt hun husket, et skriv ut i 2010 til alle politimestrene og operasjonssentralene, som informerte om den midlertidige løsningen. Hun visste aldri at det var alvorlige mangler ved det, eller at det ikke fungerte.

Killengreen presiserte at hun aldri oppfattet at de hadde avslått PDMTs omfattende løsning. De hadde derimot sagt at de ikke kunne vente på at den ble gjennomført, og at de derfor trengte noe midlertidig som kunne være oppe og gå i løpet av noen uker. Det var PDMTs ansvar å teste systemet, og hun tror derfor ikke POD etablerte noen rutiner for å teste det.

At både Kripog og PDMT gjorde POD oppmerksom på at varslingsystemet i 2011 hadde alvorlige mangler, var helt ukjent for Killengreen.

Våpenregisteret

POD har et overordnet ansvar for håndtering av registreringen og hva som skulle registreres i henhold til instruksverk, men Killengreen mener at de gjennomførte en konsekvent etablering av Kripos som registeransvarlig for alle operative registre. Utfra dette skulle ansvaret for våpenregisteret ligge på Kripos.

Killengreen mener det var helt riktig av våpenlovutvalget å si at våpenregisteret hadde feil og at det egentlig ikke møtte kravet til offentlig register. Det var et tett samarbeid mellom JD og POD både hva gjaldt våpenlovutvalget og iverksettelse av våpenamnestier. JD fastsatte og la opp et opplegg for våpenamnestiene, selv om det var en operativ sak. Det var en kompetansestrid mellom saksbehandlerne og JD i POD. POD var gjennomgående strengere enn JD.

På spørsmål om man hadde noen form for samkjøring mellom straffesaksregisteret og våpenregisteret for å se om man hadde god kontroll, svarte Killengreen at de ikke hadde noen samkjøring av systemene, grunnet den dårlige IKT situasjonen i politiet. Det var likevel sendt ut diverse rundskriv fra POD om at det var distriktenes plikt til, i forbindelse med straffesaker og psykisk ustabile personer, alltid å sjekke våpenregisteret og fatte de nødvendige vedtak. Dette ble også vektlagt overfor politimestrene, med beskjed om at det måtte være et mye tettere samarbeid mellom forvaltningsdelen, som hadde våpenregisteret, og etterforsknings- og ordenstjenesten, slik at de kunne sikre at de to var samkjørt. Av og til ble stikkprøver tatt, og var det noen steder det ikke var tilfredsstillende, fikk de beskjed om at det måtte følges bedre opp. I denne sammenheng ble forvaltningssjefen i Oslo brukt aktivt som rådgiver for hvordan de kunne opprette gode systemer som sikret en samkjøring mellom straffesaksregister og våpenregister.

Etatsstyring og effektivitet i politiet

Killengreen kommenterte at det var en utfordring å få nok politifolk til å jobbe under helgenettene. Dette var også gjenstand for en løpende diskusjon med fagforeningene. Mens Politiets fellesforbund ikke aksepterte at man jobbet mer enn hver tredje helg, var de noen steder nødt til å la polititjenestemenn jobbe annenhver helg for at det skulle gå rundt. Killengreen viste til pågående uenighet mellom POD og PF når det gjelder arbeidstid og hviletid, ikke minst politikonflikten i 2009. Hun kjenner ikke til at politiets fagforeninger i andre land har stilt samme krav som hos oss.

Intervjuer viste frem et datamålingprosjekt fra Oslo, men dette kjenner ikke Killengreen til. Hun har imidlertid gjennomført et prosjekt i sin tid som politimester, tilbake på 90-tallet, med tidsregistrering og registrering av tjenestelister. Der så de på hva tjenestemennene brukte tiden til og når de var på vakt. Hun sa det viste et "ganske håpløst bilde". De hadde tatt grep og rettet opp ved å innføre incentiver for å jobbe i helgene. Videre fikk de snudd listene slik at det ble høy bemanning i helgene. Dermed oppnådde de å ha 110-130 tjenestemenn på jobb i helgene i Oslo.

På spørsmål om hvor problemet ligger, svarte Killengreen at det er en ledelsesproblemstilling. Hun mener det indikerer at ledelsen har vært for snill i forhold til fagforeningen. Killengreen er av den oppfatning at man trenger mye sterkere styring av tjenestelistene og at utfordringen er å få fagforeningene med på dette innenfor dagens regler og medbestemmelse.

Killengreen opplyste at de fra sentralt hold i POD ikke kunne forhandle tjenestelistene. POD kunne be om å få tilsendt tjenestelistene fra distriktene i forbindelse med tilsyn og styringsdialogmøter og pålegge dem å tilpasse listene i forhold til reelt behov.

På spørsmål om hva man burde gjøre for å få ting bedre i forhold til tilbud og etterspørsel hva gjaldt regelverk, forhandlingssituasjon, ledelse, incentiver, endringer osv, mener Killengreen at hovedutfordringen ligger i forholdet til organisasjonene og deres rolle. Det er en utfordring når den sivile tvangsmakt benytter sin streikerett. Hadde det vært opp til Killengreen, hadde man startet på nytt og laget helt nye tjenestetidsavtaler for politiet, samt nye særavtaler. Hun påpekte at det krever mot, og tror det kan innebære en for stor politisk belastning.

De nasjonale beredskapsressursene

Killengreen er enig i at det er et etterslep på nasjonale beredskapsressurser, ikke minst i forhold til et kompetansesenter for Beredskapstroppen og de sentrale beredskapsenhetene. Dette er en sak som har pågått i flere år, der det har vært problemer med å finne et egnet sted å lokalisere senteret.

Killengreen mente POD var "brukbart gode" på å utstyre Beredskapstroppen. Hun har hatt mange møter med dem, der de har fortalt henne at de har godt utstyr. En del av oppfølgingen etter NOKAS saken gjaldt at alle politidistriktene skulle ha en tungt pansret bil. Dette var et satsingsforslag hvert år, men POD hadde likevel ikke fått penger til det.

På spørsmål om det var konsistent med resten av offentlig sektor at det var manglende investeringspost hos politiet, svarte Killengreen at Forsvaret, som politiet pleier å sammenligne seg med, hadde investeringspost. Hun sa at en felles post som dekket drift og investering kunne være veldig bra, forutsatt at budsjettet var stort nok. Var den ikke det, ville den daglige driften spise opp midlene slik at det ikke ble tilstrekkelig igjen til investeringer. Hun opplevde at andelen frie midler til omdisponering i politiet var blitt stadig mindre de siste årene.

På spørsmål om hvem som bestemte hva Beredskapstroppen skulle være i stand til å prestere, svarte Killengreen at hva gjaldt størrelse, ble Beredskapstroppen for noen år siden utvidet på initiativ fra POD. Hva gjaldt det faglige innholdet, samarbeider Beredskapstroppen med andre lands tilsvarende enheter og med FSK. Samarbeidet inkluderer felles trening. Her har man sammenlignet seg med de landene man mener lå på de riktige nivåene.

Om læring og kulturen i POD

Killengreen mener det er "litt både og" hva gjelder politiet som lærende organisasjon. Hun er ikke helt enig med Liv Finstads rapport, der det sies at politiet ikke er en lærende organisasjon, ettersom hun opplevde at de var det når det gjaldt større hendelser og aksjoner. Man gjennomførte alltid evalueringer i etterkant av større hendelser, både ute i distriktet og i direktoratet. Disse evalueringene ble blant annet brukt i undervisningssammenheng, og førte dessuten til dels til nye direktiver, læringsrapporter og liknende.

Killengreen kjenner seg igjen i kritikken fra andre i samvirkeetater i at politiet aldri ville innrømme at de tok feil og at om noe galt hendte, var det andres feil. Grunnen til denne holdningen er ikke at de ikke vil se feilene sine og forbedre dem, men snarere at de frykter å bli hengt ut i media, noe som nesten alltid skjer.

Intervjuer ba Killengreen, "i etterpåklokskapens ånd", trekke frem én ting en politidirektør kunne gjort som kunne ført til et annet utfall for 22. juli. Killengreen svarte at en utfordring lå i at man hadde etablert et politidirektorat som bare skulle koordinere, og som ikke hadde den handlekraft og myndighet som hun mener et politidirektorat burde ha i en slik situasjon. Det har utviklet seg negativt, i den forstand at man sitter og koordinerer mer enn å "ta ballen selv". Det er således en utvikling som etter hennes oppfatning har gått i feil retning. Det burde også vært en sterkere samlende ledelse, men dette krever igjen at ledelsen i POD har kompetanse og kapasitet til å ha den rollen

Forbedringsområder

Killengreen mener det åpenbart må bli en mer tydelig og bevisst rolleforståelse og rolledeling mellom departement, direktorat og politidistriktene. Her er det fortsatt preget av en viss uryddighet. Videre kan man ikke fortsette å ha 27 politidistrikter med de rammevilkårene og den kapasiteten man har i distriktene. Hvis man ikke får gjort noe organisatorisk, må man i det minste dele opp distriktene i regioner, med et ledende regionsdistrikt som tar ansvar for 3-4 andre distrikter.

Killengreen er også av den oppfatning at det er helt nødvendig å ha en tydelig øremerking av beredskapsbevilgninger, knyttet både til spesialenhetene, men også til det som gjelder beskyttelse av Regjering, Storting, kongefamilie osv.

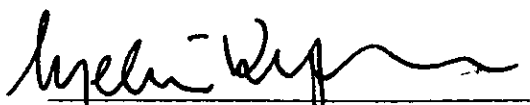
Killengreen mener at vi i Norge ligger høyt oppe i antall treningstimer sammenliknet med andre land. Hun nevnte en studie der Johannes Knutsson fra Politihøgskolen har gått inn og sett på oppgaveløsningen i Norge, og kommet frem til at man løser skarpe oppdrag på en god måte fordi man har øvelser og en bevisst holdning til våpen, og fordi man har våpeninstruks som gir rom for en helt annen oppgaveløsning enn hva som blir gjort i andre land. Killengreens oppfatning er at man, i den situasjonen politiet befinner seg i nå, heller bør bruke penger på IKT og beredskapsressurser.

Avslutning

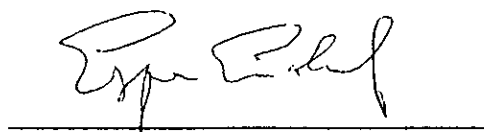
På spørsmål om hvordan Killengreen opplevde selve intervjusituasjonen, svarte hun at det hadde gått helt greit, selv om det ikke var alt hun husket like godt.

Intervjuet ble avsluttet kl. 18.05.

Gjennomlest og akseptert som et dekkende referat,


 Sign intervjuobjekt

5/7-12


 Sign referent